

Оила ва јатицат

Ҳосемиён

ВА

Oila va jatiyat

6
сон

6 — 12
феврал
2002 йил

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

УСТОЗ

- Бувижон, устозимиз айтган шеърни ёдслашм қерак, тўргайдай чулдирайди неварам Мухаббатхон, мен таклиф қилган тўртликни рад этиб.

Мен унинг "устоз" сўзини катта мухаббат билан гапирганини хис қилиб, тўлқинлааман. Қанчалик нурли сўз бу, худди товушларидан шуълалар сочилиб турганга ўҳшайди. Қанчалар ҳарорат бор бўйсиз. Биз устозларимизни «ўртоқ муаллима» деб атардик.

Она кишлогим Хожайи Бўстондаги Мирза Азим Сомий Бўстоний (аввали Максим Горький) номли мактабнинг биринчи синфига борган кунларимни хозиргидай эслайман. Оддийгина бир каватли мактабнинг печка билан иситиладиган хонасида, офтобга ўҳшади Раҳима опамиз — илк устозим.

Оқ-сарикадан келган, сочлали коп-корка, баланд бўйли бу аёл, бизга дунёдаги ёнг билимдон, ҳаммадан яхши инсон бўлиб қўринарди.

Ўша пайтларда туман, кишлок кўламида турли тадбирлар ўтар, аълоҳ ўкувчilar бу тадбирларда шеър ўқиб табриклишади. Мен биринчи синфадан шеърхонлар сафига кўшилдим.

Раҳима опа ёд одлидраган ҳар бир шеърнинг маъносини тушунтириб, ургуларини кўниб, бир неча бор ўқиб бе-

рардилар. Тадбир ўтадиган кунлари, кўпинча, мени мактабга яқин жойдаги уччаларига бошлаб кирадилар. Чеккаларига тўр тутилган оппок чойшабли сим каратотлар кўзимга мўъжизадай кўринарди. Ўйчанинг бир чеккасида примусда шўрува милдираб кайнарди. Ўқитувим патида сочларини текислаб ўриб, гул килиб ленталар тақиб кўярди.

Овқат сузуб, ичирib, "Ана, энди менинг Ойдинчам булбулдай сайдай", деб кўядилар. Раҳима опанинг биздан бошқа ташвиши йўқ эди, назаримда.

Уруш ийлларда биз - синфнинг хуснинати бирон болалари Раҳима опанинг фронтдаги уқаларига хат ёзардик. Аскадардан жавоб хати олганимизда бўйимиз бир бош ўсади. Ўзимизни катта одамлардек хис килардик да осмонга етди. Азиз бошлари омон бўлсиз!

Одамнинг хотирасидағи кўп воқеалар хиралашади. Аммо "Алифбе" ўргатган муаллима билан боғлик воқеалар ёдимга шундайча мухларни колган. Раҳима опа урущдан сўнг жанггохларда бедарак кетган аскарларнинг изларини топиш учун туманда ташкил этилган "Кизил изтопларлар" гурӯхига бош-кош бўлдилар. Узок Россиянинг шаҳарларига мактублар йўлла, қанча қанча бедарак аскарларнинг номаълум тақдирига ойдинлик киритувич жавоблар олиб, улар ўқинчалигининг кўнглигага хотиржамлик баҳш этганлар. Энг муҳими, бу ишларга улар ўқувчиларни тортадилар. Ўқувчиларни бебошлил, бекорчиликдан асрар эканлар эди ўйласам бу сабоб ишлари билан.

Устозлик мақомининг ўз масъульияти бор. Устозлик мақомини кўтариш осон эмас. Оддий одам бир кўнгил, бир юрак билан яшаса, устоз минг қалға боғланниб ўйлади. Минг инсон масъульиятини зимиассига олади. Бунинг учун

ШБРАТЛИ УМР

Инсонга ёшлигидан бериладиган баъзи фазилатлар ёштган сари мустақамманиб, ривожланиб бораверар экан. Юкори Чирчик тумани, "Кизил сой" маҳалласида истиқомат қуловчи Абдуқодир ота Эгамкуловнинг фидойлиги, Гайрат-шижоатини кўриб бунга амин бўлдик. У 73 йиллик умрининг 45 йилини ёш авлодга илм беришига, яъни ўқитувчиларни касбига сарфлади. Нифакага чиққанига 13 йил бўлишига қарамай, ҳалигача кексаликка чат бериб келётган бу отахон, бир карасангиз бодаги ишлар билан машғул, бир карасангиз махалла тадбирларида фаол иштирок эттаётган ва яна кимнингдир тўйи-ю, маъракасида бол боблаг бузиматда...

- Отахон, бугунги кунда сизни қандай муаммолар ташвишлантиради?

- Кизим, хозирги кунда мени хаётга енгил қараётган ёшлар тарбияси ташвишлантиради. Бундай оиласларда жанжалларнинг сабаби, етишмовчилик ёки тўчиллик. Етишмовчиликни келтириб чиқармаслик учун, меҳнат қилиш керак. Хозир рўзгорни бут қилиб кўйиш учун ҳамма имкониятлар етарли. Тўқлика-шўхлик, деганларидек, ҳалол меҳнат билан топилган бойлини тежаб-тергамай, оқилона фойдалинилмаса, албатта бу бойлини ошларимиз қилиб қолади. Ана шундай тушунчаларни ёшларимиз онгига етказиш, биз қарияларнинг ҳам бурчимиз деб ўйлайман.

- Фарзандларнингизга ҳам шундай тарбия берган бўлсангиз керак?

- Албатта. Умр йўлдошим Боядилова Гулзода момонгиз билан беш киз, уч ўғилни тарбиялаёт вояжга етказдик. Уларнинг барчasi илмли, хунарли. Фарзандларимиз минглаб шогирдларим катори ҳалолликма, меҳнатта, ватанпарварлика ўргатдим. 24 нафар набираларим ҳам менинг панд-насиҳатларим, ўйтларимни кулоқларига кўйиб катта бўлишгаётти. Ниятим, насиҳатномуз шеърларим ёшлар тарбиясига ўз ҳиссасини кўшса, қолган умрим бесамар кетмас...

- Отахон, шеърларингиздан тингласак...

Ватан учун аямаса жонини,
Сўраб турса ота-она ҳолини,
Бехудага сочмаса гар молини,
Ана, улар Ватанига чин фарзанд.
Ўз юртига дилда бўлса садоқат,
Ўз ўйида ҳукм сурса адолат,
Хурмат қўлса уни аҳли жамоат,
Ана, улар Ватанига чин фарзанд.

Отахоннинг шеърларини тингларканман, биз фарзандлар учун ҳар доим, ҳар қадамда кексаларимизнинг олтинга тенг ўйтлари жудам зарур эканлигини кўнглимдан ўтказдим.

Юртимизда қариси-ю, париси бор хонадонларимиз гуллаб-яшнайверсин, Абдуқодир ота Эгамкулов сингари жонкуяр, тибн-тинчимас қарияларимизнинг умрлари узоқ бўлсин.

Х. МўМИН қизи сухбатлашди

КАДЛАРИ ОФТОБДЕК...

Хурматли Юртимизни янги асрнинг иккинчи йилини "Карияларни қадрлаш йили" деб эълон қилганликларидан, биз кексалар ниҳоятда куондик. Бундайин эъзоз-хурматдан бошимиш осмонга етди.

Бугун юртимизнинг ҳар бир нуроний отахону охонхарларининг дилида шуқрона-

лик. Қалби ифтихор билан лиммо-лим. Мен ҳам дилимдаги мамнуниятни ушбу шеърим орқали ифодаламоқчиман:

Ҳаёт боғин боғони азиз кексалар,
Не баҳтки, чин дилдан дуо этсалар.
Уларни эъзозлаб, айласак ҳурмат,
Бир умр рўшнонлик кўрурмиз албат.
Ноёб бир гавҳарга улар тенгидлар,
Уммондек бағри ва меҳри кенгидлар,
Юртим чехрасада гўзл менгидлар,
Каллари оғботдек илик кексалар,
Шу важдан иззатга лойик кексалар,
Ҳамиша куёшдек порлаб турсинлар,
Элга баҳт кушини чорлаб турсинлар.

Соип МУҲАМЕДОВ,
меҳнат фахрийи

ИНСОНПАРVARLIC KЁРДАМИ

Куни кеча ҳукматга қарашли бўлмаган «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 25 январда қабул қилинган "Аёллар ва ўсиб келаетганд авлод соғлигини мустахкамлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" ги ва "Ахолининг иктиномий химояга муҳтоҳ катламларини аник йўналтирилган тарзда кўллаб-куватлашнинг 2002—2003 йилларга мўлжалланган дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида" ги қарорларининг бажарилиши юзасидан Коракалпогистон Республи-

ликаси ва вилоятлардаги она-бала мусассасаларига; "Мехрибонлик" йўларига, сиҳатоҳ мактаб-интернатларга, шифохоналарга инсонпарварлик ёрдами сифатида "Соғлом авлод учун" Халқаро хайрия ташкилоти томонидан 129500 АКШ долларига тенг инсонпарварлик ёрдами топширилди.

Тоҳир НОРИМОВ

"БОЛАЛАР ОРЗУСИНИ АСРАНГ!"

4 феврал куни Бутунжоҳон болалар манбаатларини ҳимоя килиши ҳаракати ва ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси, шунингдек оммавий-ахборот во-ситалари ходимлари иштирокида "Дунё болаларига "Ха" деб айтинг!" мавзуидаги анжуман ўтказдилди.

Анжуманда бугунги кунда болалар ҳуқуқини, соглигинани ва маънавий дунёсини ҳимоя килишага қаратилган долзарб ва-зифалар ўтрага ташланди. Бутунжоҳон болаларни ҳимоя килиши ҳаракати иштирокида дунё болаларига қаратади: "Болалар орзуларини асранг!", "Хар бир болага билим беринг!", "Болаларни қаровсиз қолдирманг!", "Болаларни үрущдан асранг!" каби бир қатор шиор-

лар билан чиқиши.

- Максадимиз болалар дунёсини ўзgartириш эмас, болалар билан дунёни ўзгартариш, - дейдик ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси бош лиги Руди Родригес.

Мамлакатимиз оммавий-ахборот восита-лари ходимларининг аниқ максадни кўзла-ган фикрлари, таклифлари ўтрага ташланди. Ҳусусан, телевидение, радио — матбуотда болалар учун маҳсус кўрсатувлар, эшиттиришлар газета ва журналларда турли-турман руҳнлар ташкил этилозлиги таълидланди. Болаларни ҳар жиҳатдан камол топши учун имкон яратиб бериси дунё болаларини ҳимоясига кўшилган хисса эканлиги этироф этилди.

ЎЗ МУХБИРИМИЗ

ТАНИШИНГ: ЗУЛФИЯ МУКОФОТИГА НОМЗОДЛАР

Зумрадхон ВАХОБОВА —
Марғилон шаҳридаги адабиёт ва
санъат музейдаги экскурсовод
бўлиб ишлайди.

Республика ва вилоят матбуотида ўзининг шеърлари билан
мунтазам қатнашди келади.

- Адабиёт ва санъат музейдаги ҳар бир экспонатни қадрлайман ва улар ҳақида келувчиларга кенгроқ тушунча беришга ҳаракат килимани, - дейди Зумрадхон қасбидан фахрланиб. Шунингдек, у Марғилон педагогика коллежи сиртики бўлимида ҳам аъло баҳоларга ўқиши.

Шахло ЭРГАШЕВА — Буҳоро вилояти Коракўлум тумани 1-сон ихтиослаштирилган иқтидорли болалар мактаб-интернати ўқувчиси.

Шахло барча фанлардан аъло баҳоларга ўқиши. У туман, вилоят ва республика миёсида ўтказилаётган кўрик-тандловлар голибидир. АҚШнинг "Кӯёш" газетасида "Ўзбекистон ва Америка" ёшлари мақоласи босилган. Шеърий китоблари босмадан чиқкан.

Гулойим ЎТЕГЕНОВА — Бердах номидаги Коракалпок давлат университетининг иқтисоли факультети талабаси.

Гулойимни Оролбўй экологияси ўллантиради. Ўзининг "Орол тақдири - болалар тақдири" мақоласида экологияга оид катта муаммоларни кўтариб чиқди.

Муножот АБДУЛЛАЕВА — Шовот туманидаги "Чигатойқалъа" кишлоғидан. 12 ёшидан бошлаб бадий ижод билан шугулланади. Ўнинг "Настарин" шеърий тўплами босмадан чиқди. "Мехриғиё - истиқлол" эртак драмаси театрда саҳналаштирилмоқда.

БАСИРА тайёрлади

«НОМ ЧИҚАРСАНГ ЯҲТИЛИКДА...»

нишони билан тақдирланди.

Аззамхон Рустамов умр бўйи ўзига елкадош, фикрдош бўлиб келган рафиқаси Вазирахон аҳ билан бир ўғил, бир қизни тарбиялаб вояга етказдилар. Бу инсон нафакага чиққанлари ҳам тинч ўтирам, кеарда тарбия маскани бўлса, ўша ерда елиб-юргиб юрардилар. Одоб-ахлоқ, тарбия соҳасида қимматли маслаҳатлари билан, олтинга тенг ўйт, панд-насиҳатлари билан мақолалар ёзиб, кўрсатувлар қилиб умр угзаронлик килдилар.

- Отам ёшлиги-даноқ миллатимиз маърифатини юксак погоналага кўтариши максад килиб, шу йўлда ҳормай-толмай меҳнат қилганлар. Ўзбек миллатининг шаън-шавкати дунё юзини кўришини орзулаш, менинг исмимни ҳам Ўзбек деб кўйган эканлар. Афсуски, у кишига мустакилликнинг жамолини кўриш насиб этмади, дейди устозининг ўғли, 76 баҳорни каршилаётган Ўзбекхон Рустамовнинг:

Хотира — муқаддас

- Ховлимиздаги ҳар бир ниҳолни юксак погоналага кўтариши максад килиб, шу йўлда ҳормай-толмай меҳнат қилганлар. Ўзбек миллатининг шаън-шавкати дунё юзини кўришини орзулаш, менинг исмимни ҳам Ўзбек деб кўйган эканлар. Афсуски, у кишига мустакилликнинг жамолини кўриш насиб этмади, дейди устозининг ўғли, 76 баҳорни каршилаётган Ўзбекхон Рустамовнинг:

ДЎСТ БИЛАН ОБОД УЙИНГ

Баъзан ўз якинларингга айтмолмаган ҳасратларни дўстга дардлашиш киши кўнглига қанот бағишлади. Мен ўзимнинг шундай дўстим борлигидан кувонаман. Дўстларим жуда кўпу, аммо орасида энг дилкаши бор. Ислим Абдузамиғ. У билан танишганимизга ҳам 42 йилдан ошиби.

Кутлов

Алоқа соҳасида 40 йилдан зиёд ишлади. Нафакага чиққунча МТУ акциядорлик жамиятида меҳнат килди.

Дўстим Абдузамиғ оқибатли фарзанд, меҳрибон ота, суюнни бобо бўлди.

Абдузамиғ

— кечаги навқирон дўстим бугун 60 ёшга кириди. Бугун ўнинг ўзи фарзандларининг дуоғўйи. Рафиқаси билан ўғил-қизларининг роҳатини кўриб яшашяпти. Еру дўстларининг даврасида, маҳалласида эъзоҳда. Ушбуни битаркманнан, ҳазрат Рудакийнинг шу сатрларини хайдан ўтказдим.

Жаҳоннинг шодлиги йигилса бутун, дўстлар дийдоридан бўлолмас устун. Ўтган умрим давомида кўп кувончларни кўрдим. Бирор кадрдан дўстларимиз билан дийдор кўришган пайтдаги шодлик дунёдаги энг гўзл, энг ширин шодлик эканлигига ишондим.

Собир ХОТАМОВ,
меҳнат фахрийси

ўзидан куриб қолди. Қанча асрашга ҳаракат қилмайлик, уни сақлаб кела олмадик. Отамнинг меҳри бошқачамиди? - деб кўзлари наамланди онахонни...

Отахон яшаган Кўкча маҳалласидаги бабзи бир кишилар ўз набиралари бежиз "Аззамхон" деб исм кўйишмаган. «Бу инсоннинг бирор марта қаттиқ овозда гапирганини, бирор нарсадан жаҳли чиққанлигини эслай олмаймиз», дейишади улар. Ўзбекона фазилатлар соҳиби, меҳри дарё инсон Аззамхон

Рустамовнинг "Одобнома" рисоласи бугунги кунда тарбия, одоб-ахлоқ мавзусида барчага ибратли кўлланма бўлиб келмоқда.

Яқинда устозининг 100 йиллигига бағишилаб хотира кечаси ўтказдилди. «Карияларни қадрларни йили»да бундай тадбирни ўтказилиши карияларимизга кўрсатилган хурмат-этиромнинг рамзи эканлиги алоҳида таъкидланди. Аззамхон Рустамовнинг:

**Кучинг етса, бир ёмонни
яҳши килиш савобдир,
Билиб туриб тузатмасанг,
бу кимлишинг гуноҳдир,
Ном чиқарсанг яҳшиликда
барҳаётдир ўтмишинг...**
- деб ёзган сўзлари бугунги кунда унинг ўзига тегиши бўлиб туриди.

Х. ХОТАМОВЕВА

Инсон гувоҳ йўқ жойда ҳам бурчларини ҳалол адо этсагина, Оллоҳининг розилигига муссар бўлади, яъни ниятларига етади. Қизболаликнинг, аёлликнинг асосий шарти жисмонан по-клиқидир ва ёдиндага бўлсин:

* Тонгидан кўра, тунги уйқудан олдинги юви нишинг мукаммалроқ бўлсин.

* Тоза баданга тоза кийим кий ва тоза чойшаб ёпин.

* Кўйлакни эмас, ички кийимни кўпайтириш ва уларнинг кундузгиси ва тунгиси алоҳида бўлсин. Пастки ич кийимни ҳар тонг ва ҳар тунда, албатта, тозасига алмашади.

* Ечган ички кийимнинг ўша заҳоти ювиб кўй ва бирор кўрмайдиган жойда курит!

* Умуман, кир тўплама, кир кийимлар турган сабр ўзидан ёмон бўй чиқаради. Ба бад хидматларнинг қат-қатига сингиб колади. Бундай уйда яхши қиз яшамайди.

* Яхши қизнинг ювомочи бўлган кийимларидан ҳам ёхимли ис келади.

* Қизоим, ўз баҳонингни бил, сен қатига шабнам кўнган гул каби оҳорликсан, ҳар ер сенга муносиб эмас, ювенишдан аввал ювениш жойларини обдан тозала, сочиқларинг, совун ва бошқа ювениш анжомларинг алоҳида бўлсин.

* Фаридда исмли дуғонамдан бир ибрат ўрганганди: у ҳар куни ўқищдан қайтгач, дарҳол кўча кўйлаганини қоқи-силиқ ташкарига илиб кўяр, карабисизи, кўйлак шабадада губори кетиб, мусаффолани қоларди?

Сенинг иклиминг мусаффолик бўлсин!

БИР БАХТИНГ - СУРАТИНГ!

Хар бир юртнинг ўз тош-торозуси, диди, орзистаклари ва кўнникларни бор. Мана шу ўзига хослини биз МИЛЛИЙЛИК деймиз ва уни авлоддан авлодга асосан аёллар ташибидар, ўз фарзандларининг руҳига, юрагига сингидаридар. Ва буни омон қолган МИЛЛИЙ ҚАДРИЯт дейилади.

Сен разм солгин, дунё ҳалқлари энг катта минбарларда, қаддини жаҳон кўрадиган жойларда, ўзининг муборак кунларида миллий тили, миллий кийимлари ва миллий мадданий меросларни юмайиш этиб ўттага тушади. Бу уларнинг "Менинг наслу насабим бор, зотим, тарихим тайин" деганидир. МИЛЛИЙ ФУРУР шу, болажон.

Дунё - барҳаёт жаранглётган бир куй, ҳар миллат унинг бир пардаси. Дунё - яшнаб турган анвойи гулдаста, миллатлар унинг бетакор гуллари. Дунё - камалак, ҳар миллат унинг бир ранги! Қизим, дилбандим, сенга илтижоим шу - тархи тоза наслимиз ҳаққи қасам ич ва мени ишонтирики сен ва сендан тарқалганлар шу элнинг асл боласи бўласид, кай оҳангладир эргашиб кетмайсиз, кай бир ранггадир сингишиб кетмайсиз, "дунё" деган күйнинг, "дунё" деган гулдаста, "дунё" деган камалакнинг соғ ўзбекча пардаси, ўзбекча гули, ўзбекча ранги бўлиб яшайсиз, иншоolloҳ!

Бу борада, қизим-сонарим, сен энг огоҳ ва вафодор бўлишингга юрақдан ишонаман ва яна бир бор қулоқларингга айтиб кўяй:

Удда қилсанг, ўнта тилин

ёдлагил булбулдайин,
Аввало ўз тилгинангнинг

хизматин қил кулдайин,
Сўйласанг ўзбекчада,

бўйлар таратсин гулдайин,
Нозик ўлсин қилдайин

изҳор этарда дилдагин,
Ўзлигини аввал ук,

ўзбеккинамнинг боласи!

Шу шеърнинг яна бир жойида "дўпиллар армон бу кун, эҳ, бекасам тўнлар қани?" деб оҳрибман! Оҳларим етсин сенга!

(Давоми бор)

Турсуной СОДИКОВА

Фаршда АФРУЗ: “ЁМГИР БҮЛИНГ, ҲОВУЧЛАРИМ ТУТАЙИН...”

- Фарида опа, сұхбатимизни сиз ёзған бир шेър билан бошласақ.

...Дарё бўлинг,
қайтишингиз кутайин,
Ёмғир бўлинг,
ховучларим тутайин...

Нега бундай деб ёзгансиз? Нахотки, биз аёлларга теккани “бир ховуч”гина, холос!

- Ахир айтинг-чи, зўрлик билан қайси эзгу иш биттап? Биз аёлларнинг хокисорлигимиз, жон фидолигимиз, вағоғ садоқатимиз, сабру қаноатимиз ҳамма бутунликларнинг, тўкинликларнинг, кут-баракаю, номус ва орятнинг ўзаги эмасми?

- Сизнингча, биз юкорида кашф этган олижаноб аёл ким ўзи?

- Ўзини таниган, ўзини эъзозлайдиган, вакти ҳис қуловчи, дунёнинг ёлғон ва омонатлигига ишонган, бир сўз билан айтганда ўзлигини топган

АЁЛ!

- Нимадан кўркасиз?
- Мавхумлиқдан, аросатдан.
- “Оллоҳнинг уйи қўнгилдир”, деган гап бор.
- Ха-да! Шунинг учун ҳам кимки нима топса, кўнглидан топади. Ҳар кимнинг ниятига яраша. Айтайлик, қасалман деган одам, дўхтирма-дўхтири юраверса, албатта ўша излагани - бирор бир қасаллники топади ва ҳоказо.
- Кўнгли тоза, кўнгилчан, умуман кўнгил одамига жуда ҳам оғир-а?
- Ҳа, кўнгил одами - мисоли дарахт. Бирор мевасини еса, бирор соясидан баҳра олади. Охир-оқибат ўтиң қилиб ёқадилар, исинадилар.
- Сиз учун энг ечими йўқ муаммо?
- Нафақат мен учун, балки бутун бани башар учун ёпиқ дарвоза бу

ўлимидир! Баъзан ўйлаб қоламан:

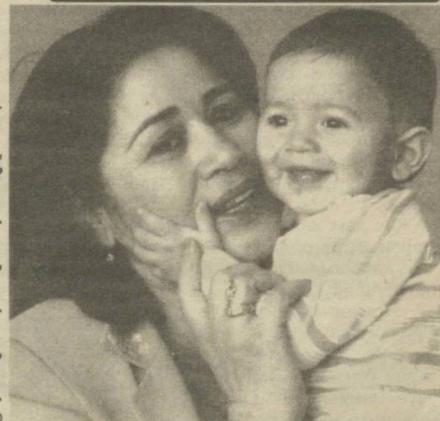
...Бир бормиди, бир йўқмиди,
отам менинг бормиди?
Бир бормиди, бир йўқмиди,
онам менинг бормиди?!
Бўри баковулмиди,
тулки ясовулмиди,
Кўрганларим наҳот туши,
балки тасаввурмиди?..

Туйнугимдан ой бўлиб
бокмаганим отам-а,
Эшигимдан сой бўлиб
окмаганим онам-а...

Биласизми, йўқотишлар
ичра энг оғири, энг даҳшати отанг ва
онангдан айрилмоқ экан.
- Оиланинг жамиятдаги ўрни
ҳақида ҳам иккى оғиз сўз юритсан.

- Эрқак - оиланинг устуни, аёл
эса чироғи, дейди доно ҳалқимиз.
Илоё, мустақил ўзбекистонимиз-

Ватан. Оила. Ижод.

ни, унинг хур элини устунлари
бутун, чироқлари нурафшон бўла-
версин!

- Илоё, айтганингиз келсин!

Сұхбатдош:
Раъно ЯРАШЕВА

ҚИЗИМ ЙУЛНОЗБЕЙИМДА

Сени дарёга отдим мен, кўлимдаги гулим - қизим,
Умр ёлғизоёк йўлдир, тирик юрсам йўлм - қизим.
Бозор борсанг, бозор - дунё, мозор борсанг, мозор - дунё,
Аямайди, озор дунё, саботимга кўним - қизим.
Йигласам мен чин йигладим, тифласам жон, жон тифладим,
Ич-ичимга хеч сифмадим, тўфонимда тўзим - қизим.
Сени дарёга отдим мен, оқар бўлдинг, сузар бўлдинг,
Битта сўздан тўзар бўлдинг, куяримда ўзим - қизим.
Сўз ишқида онанг ҳалак, гир айланар ҷархифалак,
Замон ҳалак, даврон ҳалак, тил учинда сўзим - қизим.
Хатоларнинг курбони мен, адоларнинг сарбони мен,
Бу шабистон кўчаларда нурим-қизим, кўзим - қизим.
Ҳазонимда боб бўларим, куларимда тоб бўларим,
Жон-жаҳоним, иффат, орим, менинг ёруғ юзим - қизим.
Минг савдо бошимда, бир жоним ҳалак.
Бу дунёда сени топдим, мендан қолар изим - қизим.

Тифласак жонни биз, ёр деб тифладик,
Дунёни бедаво, кор, деб илгадик.
Нағсимиз кўлида гул бўлмадик, йўқ,
Ҳазон бўлдик, аммо ор, деб илгадик.
Йигладик, биз қилин киркларга ёрдик,
Чорласа, ҳар хору зорларга бордик.
Кўнглимиш кўчасин тошларин териб,
Гуллар экдик, гулзорларга бордик.
Бордик, ох, қадримиз бекадр бўлди,
Ишқимиз ўлди-о бекадр бўлди.
Бу дунё сайлини қўлдик бесамар,
Ақл шошди, юрак бесабр бўлди.
Бўлди, пешонамис тошга урилди,
Ҳар қадам ташладик, жарга бурилди.
Кирк кечга, кирк кундуз ибодат қўлдик,
Армонлар ўлдилар, шаҳдлар тирилди.
Тирилди, ох дилда түғёнлар, салом,
Қонимиз еллигани бўронлар, салом.
Ҳеч кимнинг кўксидан итаргайми, ишк,
Бизни деган ёру гирёнлар, салом.

БОБУР МИРЗОНИНГ ОҒЛАСИ ХОНЗОДА БЕЙИМДА

Мирзони асраром - юртни асраром,
Яланоч кўкракда ўтни асраром.
Иймонни асраром, кутни асраром,
Ишқингиз Ватандай улуғ, Хонзодам.
Не учун кўнгилга бунчалар ситам,
Бошингиз Шайбоний кўкси узра ҳам.
Инингиз Бобуршоҳ руҳига қасам,
Ишқингиз тонг каби кутлуг, Хонзодам.
Душманнинг кўлида имкон бўлдингиз,
Темурзода жонига қалқон бўлдингиз.
Не-не мард эрларга армон бўлдингиз,
Ишқингиз ой каби мунглиғ, Хонзодам.
Руҳингиз қонимда эй, муnis малак,
Минг савдо бошимда, бир жоним ҳалак.
Яшашни ўргат, бир кунлик капалак,
Ишқингиз бунчалар тўлуг, Хонзодам.
Йиглагим келади, сизни ўйласам,
Инининг кулиман, сиз каби мен ҳам.
Далли девонаман бир кун кўрмасам,
Ишқингиз меросдир, ўтлуг, Хонзодам.

Мана яна бир куним ўтди,
Яна битта куза алвидо.
Олдимизда киши бор, қаҳратон,
Ва ҳижрон бор тунлари ялдо.
Мана яна бир куним синди,
Кулогимда олтин балодгим.
Овозимнинг бир тори тинди,
Фамбодага тўлди қабогим.
Мана яна бир куним курбон,
Пушаймоннинг кўлида қилич.
Faflat-қотил, надомат-жаллод,
Жон талваса қиласи илинж.
Мана яна бир куним увол,
Нон увоқдек тўклиди ерга.
Ҳатто кушлар териб ёёлmas,
Жон каклигим илинган тўрга.
Мана яна бир куним сабил,
Яна бир кун яшадим сенсиз.
Айрилиқнинг умри узайди,
Умр эса чексиз ва тенгиз.

Тун ярим...
Умр ярим...
Остонада куз йиглар,
Чидомлайди қишининг қаҳрига...

Тун ярим...
Кўнгил ярим...
Остонада армон йиглайди,
Банди бўлган ишқинг сехрига...

Тун ярим...
Тунлар ярим...
Остонада умр йиглайди,
Киролмайди кўнгил шахрига...

Аёлни сев, аёлга ёлбор,
Минг бир кечга эртакларинг айт,
Алпомишлар тугиб беради.
Аёлни сев, остонасин ўп,
Каср курма, кўнглини сўра,
Бало келса туриб беради.
Аёлни сев, ўламан дегил,
Ишқ яратган парвардигордан,
Сенга умр сўраб беради.

Ташлаб кетма,
бир кун ҳам мени,
ёстигимга тушлар тўлади,
Ёлғиз аёл тўшакларига,
тухмат киради.

Ташлаб кетма,
бир сония ҳам,
руҳим учар, хушим тинади.
Азал аввал берган ковурғанг,
минг майишиб, минг бир синади.

Ташлаб кетсанг,
дунёлар вайрон,
бойўгиллар инлар куради.
Ёлғиз аёл эрқаксиз жангда,
тирик туриб, ўлмай ўлади.

БИЗНИНГ АЁЛЛАР...

- Ёш болалар билан ойнингиз боғ ҳовлида ёлғиз қолиб кетар, катта ҳовли

йўлни қисқартириш учун одамларнинг боғ-роғларидан ошиб, тун ярмидан оғиб қолганда уйга этиб келардид. Ойнинг берган об-ёвғонни ичиб қарчаганимдан ухлаб қолардим...

Бир куни тунда боғларнинг ҳархашасидан уйғониб кетдим. Ҳўримдан турдай десам, бошимдур гурс этиб мис

Оналарим — Моҳларим

ҳар жой, ҳар жойдан чакка ўта бошлиб. Ойнинг имкон бор жойининг ҳаммасига бисотидаги идиш-тобовини кўйб чиқиди. Лекин менинг нақ бошимдан оқа бошлаган лойқа томчилини тўхтатишнинг иложини қила олмай (идиш кўйяй деса мен ётибман, ўйтотай деса ўйкумни қизганиб) тик турганича тогора тутиб турган экан! Шу алғозда ойнинг қанчада турганини билмайман, харкалатай тогорага сув анчагина йилғлаган экан. Карапон, ўйтотай деса ўйкумни аяган, ҳали замон тонг оқариб яна ишга кетишим керак... Ўттада бола ўйгониб қолиди... Э, нималарни кўрмади бу бошлир! Нималарга дош бермади бизнинг аёллар!

Рахима ШОМАНСУР

Хонаға яхшигина кийинган, 30-35 ёшлардаги йигит кириб келди.

Салом-алиқдан сўнг у бошидаги теллагани кўлиға олдида, бир зум ерга қараф туриб, сўз бошлади:

- Тўғрисини айтсам, бу ерга келгунча минг истиҳолага бордим. Нимагаки, бирорга дардимни дастурхон қилишни ётишимайман. Айниска, йигит иши кўлиғи...

Ўзини ноўрин хис қилаётганини кўриб:

- Хеч ҳам хижолат бўлманд. Ҳаёт ташвишлари олдида аёл ҳам, эркак ҳам, ҳаммамиз бирмиз. Бемалол гапираверинг,- дедим.

- Исимм Мирзоҳид.

Оилада беш кизнинг ичидага ёлғиз ўғилман. Ота-онам ёлғиз ўғиллигум учун менинг тарбиямга, ўқишимга алоҳида аҳамият беришарди. "Вақтингни бехуда ўтказма, ўқи", - дер эдилар. Мактабни тугатиб, институтга кирдим, олий маълумотли бўлдим...

Бирок маълумотли бўлдинг дегани, ҳаётда кийналмай яшайсан, дегани эмас экан. Онаам доим менга: "Сенга энг ақли, энг чироили қизни олиб бераман, жон болам. Яна менинг кўнглигум ўтирамайдиган қизга кўнгил бериб қўймагинга", - дер эдилар. Мен онамнинг бу орзуларидан айириб қўймаслик учун, бирорта қизга кўнгил бермадим. Ўзимига бирортаси яхши кўринса, ёки бирор қизнинг хусни, одоби ёқиб колса, уни севиб қолишдан чўчиб ўзимни ҷалтирадим.

- Ота-онангизга сиз севган қиз ҳам ёқиши мумкин эди-ку?

- Мумкин эди, бироқ кейинчалик бирор дилхизалик, келишовчилик бўлиб қолса, онам ўз орзусидаги қизни олиб бермаганига ўқинмасин, деб ўйлардим... Ота-онам учун кўнглигума қарши боришга рози эдим.

Хуллас, менга ана шундай кўхликкина, уларга ҳар томонлама маъкул бўлган қизни олиб берishiда. Мадина билан (хотинимнинг исми шундай) ширин турмуш бошлидик. Ота-онам хурсанд, мен эса уларнинг хурсандлигини кўриб кувонардим. Бироқ бу хурсандчиликларнинг тез орада саробга алланishi кимнинг ҳам хаёлига келибди, дейсиз?..

Отам бизни анча қийинчиликлар билан катта қилганлар. Шунданми, менга "ўқигин - одам бўласан, меҳнат кил - кам бўлмайсан" деб уқтирадилар. Ўқишимни тугатиган, яхши бир корхонада ишлай бошлидим. У ерда ўзимга ярасла обрў-эътибор, хурмат топдим. Тұрмушимиз ҳам яхши ўтарди. Ота-онам: "Халол лукма билан катта бўлган бола, ризкли бўлади, сен ҳам оилангни ҳалоллик билан бўк", деб, ёш боладек ҳар куни менга уқтирадилар. Мен учун уларнинг ҳар бир сўзи дастуридала билди... Бу орада фарзандлиги бўлди. Мен ишларимни ривожлантириб, фаолиятимни тадбиркорлик йўлида давом эттирдим. Яхшигина

даромад топиб, ота-онам тириклигida уй-жой куриш ҳаракатига тушдим.

Кейнинг вақтларда Мадина билан орамизда тез-тез гап қочадиган бўйи қолди. Мен бунга учнчалик аҳамият бермасдим. Тўғриси, вазиятин жиддийлаштириб, ота-онамни хафа килиб қўйишдан чўчидим. Бироқ, кўпинча ишдан келсан, дадамнинг эса кўзлашари қизарган бўларди. Мен улардан бу ҳолнинг сабабини сўрасам, улар - афтидан мени аяшарди чори гапни чалтишга ҳаракат қилишарди. Аммо, "касалини яширасан, иситмаси ошкор қиласи" деганларидек, кўп

бу ёққа шошиб, ўзларича алланималарни ахтариб, алланималарни гапириб юрибди. Ҳадамнинг қон босимси ошиб кетганини олиб кетадиган, онам ва мен бирга борадиган бўлдик. Кетаётси: "Мадина қани? Мадина!" - деб чақиреди. Ўзим: "Ойим ётоқходадалар", - деди. Мен ҳайрон бўйи онамга қарадим, онам эса ерга. Кўнглим бир нарсани сезиб, юрагим хихил бўлиб тез ёрдамга чиқдим.

Ҳа, кўнглим сезган экан. Хотиним ота-онамга ўша куни менга айтган гапларини айтиб: "Қизларингиз билан бирга эримни бойлигини еб тутатмо-

тўғри йўлга сололмадим. Чўнтакларидан пулларни йўқолиб қолишига, қариндошларимнинг тўй-ҳашамларига менинг устидам маҳаллага арз қилишларига, "мени урди" деб бир суткага қаматнана фарзандларим ҳаққи чидаш бе-риб келдим. Аммо яқинда бир кўшини, хотиним онамни ургани тўғрисидаги гапнинг учун ҷирағанида, да-шшатта тушдим. "Онам, онаизорим мен-га нималарни раво кўрдингизу, нималарга дуч қедингиз. Сенга энг оқила қизни олиб бер-ман деб..." - хаёлимдан шу гаплар кетмай қолди. Бу во-кеанинг тафсилотини хотинидан сўрасам, ҳар хил

гапларга ишониб менга тұхмат килаверсангиз кетаман, ажрашаман, деб қолди. Онаамдан сўрашга эса менда юрд ийк...

Қайси куни онам: "Ўзим, мен но-дон ўз орзу-хавасларимни ўйлаб-ман-у, сенинг кўнглингни сўрамаб-ман. Шундай килсан, балки ҳаётимиз бошқача бўларми", - дедилар. Мен онаизоримга қараб, асли пешонамга шундай тақдир ёзил-ганингни, ундан қочиб кутилиб бўлмаслигини айтиш учун оғиз жуфтадим, бу гапни айтиб узис ҳам яраланган қалбларини тиражи-гим келмай: "Қўйсангизчи, ойикон. Баҳтимга сиз борсиз", - деб кўнгил кўтариған қиши бўлди.

Онаамнинг ўйи бўла туриб, ўз ўй-ига сиғаслиги, бу ёқда хотиним бир гапга "Кетаман, болаларимни олиб кетамаган тушиб олиши, мени телба-килиб қўйяти. Ўзим ҳам соғлигимни йўкотдим. Ҳар сағар "Оила ва жамият" газетасини олиб бориб атайлаб, ўқисин, қилаётган ишларидан хуласа ҷирағин деб, стол устига ташлаб кўяман. Лекин бу усулим ҳам иш бер-маяти. Умуман боши берк кўчага кириб қолганиман.

* * *

Ҳалқимизда "Ёмон хотин диндан ҷиқарар", деган нақл бекорга айтилиши ҳам бежиз эмас. Аёл авалоши ширин тили, чироили қалби билан оиласи баёндан безаб туради, оиласи сақлаб туради. Мирзоҳид ҳам болаларини астойдил яхши кўрганинги учун, оғиздан боди қириб, шоди қидагидан хотини билан яшаб келаяти. Муштипар онаси-ни баёндан зугулмаридан сақлаб қолиши ҳам озис. "У билан фарзандларим учунгина яшап-ман", дейди у. Аёлга шундай баҳт қеракми? Аёлга шундай оиласи соҳибаси бўлиш ярашадими? Мен Мадинага дунёда бир марта бери-ладиган умр ўзгалар қалбини жа-роҳатлашга сарфланмаслигини, муштипар ота-она дилига бери-лан озори учун бир кун жавоб бериши мукаррарларигини айтимоқчиман.

Сиз бунга нима дейсиз, азиз мух-лис?

Хулкар ҲОТАМБОЕВА

чизислар, ўйни бўшатиб қўйинглар", - дебди. Мен унга бу гапларни қай юз билан айтдинг, ахир сен ҳам инсонсан, сенинг ҳам ота-онанг шу кўйга тушса нима қилардиган?" - деб айтсам, ўхвига чиқиб қўшинарга эшитила-диган даражада бақириб жанжал кўтарди. Мен учун қўни-қўшинар олдида шарманда бўлиши - ўзим билан баробар эди.

Дадам шифохонада анча ётди, дўхтирилар уйга жавоб берамиш де-йишганда, "Ўзим, уйга бориб яна ке-линимнинг дашномаларни эшигдан-дан кўра, шу ерда ётганим афзал", - дедилар. Шу гапларидан иккунтиби кузильди.

Ингитнинг кўзлари ёшга тўлди.

- Хотининг айтиган гапларидан пушаймон бўлгандир?

- Қайдам... Дадамнинг ўлимидан кейин мен ҳам унга ортиқча гапирмай қўйдим. Ўзи хуласа чиқарало деб ўйладим. Бу ёрига яхши бўлиб қолар деб умид килдим. Мени ота-онам қанчалик яхши кўришган бўлишса, мен ҳам З та фарзандимни шунчалик яхши кўраман. Шу сабаб, ажралишиб кетиши мен учун жуда мушкул.

- Онангиз даdanиздан кейин қай аҳвозда қолдилар?

- Онажоним... Бечора онам бизни уришишмасин деб, тугунини кўтариб, хали у синглимнида, хали бу опамнида. Ҳар куни бир келиб невараларини кўриб кетади. Мен уларни кўриб эзиламан. Хотинимни ҳеч

йўлари бос бўладилар. Орамизда шундай қишилар кайлан, кайлан нарсан, ян-гаплар эса қайнингиллардан кўнгли озор чекмасин, деб ният қоламан. Сўзимни туга-тар эканман янгажоним акам ва бизларни бахтимизга соғомон юришарини, онажоним арвоҳлари доимо янгажонимни кўллаб түришини, хеч қачон юзлари гарни, кўзлари намни кўрмаслигини Оллоҳдан сўрайман.

Зулайхо МУРОТОВА

БИЗГА ОНАИМИЗДАЙ БЎЛДИНГИЗ, ЯНГАЖОН

Юртошларимиз "Оила ва жамият"га ота-оналарни ҳақида кўйлроқ, ёзишиди. Мен эса ян-гажоним ҳақида ўзимоқчиман. Чунки янгажоним наам вафотларидан кейин ингирча уй билдингизнинг хонадони-мизига келиб келдилар. Бир опам турмушга чиқсан, қолган саккизтамиз жуда ўш зидик. Энг кичинамиз З ўшга, мен эса саккис ўшга кирган-дим. Ҳаммамизни ўкситмай-

катта қилиб, бошимизни силаб ўйтиди. Бирордан кам қилим сеплар қилиб турмушга бе-риб, акам ва укамларни ўй-лантиришда дадажонимга суюнчик бўлдилар. Янгажоним яхши бўлганларни учун ҳам дадам бошка үйланмадилар. Кизларинг хаммасига онаси-злигини билдирий бешиклар бесатиб олиб бордилар. Мен фарзандишизларни сабабли аж-ралганимда ҳам ўз яхши сўзла-

Фақат сизга аталаған сўзим

рини аямадилар. "Сингилжон, ни ўз фарзандидек кўрган кўрганни албатта олдинда", - деб кўнглимга мадад берар-дилар. Мана, айтгандаридек яхши куним ҳам келди. Айрим муштарилик, "янгам ундей", "келиномий бундай қўйди", - деб ѡмонлаб ёзишиди, лекин Оллоҳга шукрим, бизларга жуда ажойиб, жонкуяр, бизлар-

У шитоб билан кетаётган поезд ойна-ларидан узок-узокларга тикилади. Йиларининг туб-тубидан кўксини босиб турган оғир дардга даво излайди. Аммо, бар-часи бехуда. Бундан йигирма тўрт йил мукаддам қилган гунохини бўйнига олиш учун шошилаяпти у хозир. Жонидан азиз бўлган дил-бандини - якинда чақалок кўрган кизини тухмат балосидан асраш учун шошилаяпти у...

Лариса билан Анваржон олий ўкув юртида бирга тавым олиши. Мухабаттинг сурҳи оғуши бу жуфтликини ҳам сийлаб ўтди, ўшанда. Сўнгги курсга келиб эса барчанинг ҳаваси келадиган оила куриши. Кейинчалик хизмат жойлари-ю, келажак орзулари бир

берди: "Бу ишини хаёлининг ҳам келтирма, ўғлимиз катта бўлиб қолди. Мана кўрасан, бу сафар албатта қизалок кўрамиз". Лариса иккى ўтрасида котди. Турсумш ўртоғининг гапини иккни қилиши ёмон оқибатга олиб келиши мумкин. Бунинг устига болани олдириш тўғрисидаги фикридан кейин уни тинмай наорат килиб турибди. Агар бола туғилса-чи? "У аник ўша ҳабаш ўйтгандан, шунинг учун кора танини туғилиши ҳам аник", - дардли хаёллар гирдо-видан кутуга олмасди аёл...

Вакти соати этиб Лариса фарзанд кўрди. У худди онасилик оппок, ойдай қизалок эди. ўзининг куни тун қилган ил-тижолари рўёб бўлиб, турсумш ўртоғига биринчи ва сўнгги бор қилган хиёнати

ошкор бўлмаганидан боши осмонда эди унинг. Кизалокка Умид деб исм кўшиди. Йиллар кетидан йиллар ўтиб, Умид ҳам худди акасидек ота-онанинг орзусидаги фарзанд бўлиб вояга етди. ўрта мактабни аъло баҳоларга якунлаб, олий ўкув юртига ўқишига кирди. Киз боланинг бахти онаси-га торади, дейишади. У ҳам худди онасилик олийгожонинг энг сара йигитларидан бирига кўнгли кўйди, севди ва севилди. Сўнгги курсга келиб эса, ширингина оила куриши. Инсититутни тамомлагланаридан сўнг Умиднинг турсумш ўртоғиги Москвадаги нуғузли таш-килотлардан бирига мутахасислиги бўйича ишга таклиф қилиши.

Ота-она соғинчига энди унинг

МЕН ҲАМ БАХТ ИЗЛАБ ЮРГАНЛАРДАМ...

Мен Янгири шаҳридан тибиёт мусасаларидан бирида шифокор бўлиб ишлайди.

1993 йилда бир қиз билан кўчада, ошхонадан овактланиб чиққанимиздан сўнг танишидик. У қиз бир неча бор менинг иш жойимга келди. Хуллас, менга турсумшага чиқишига жон-дили билан рози бўлди. Мен бир ой ичиди не-не орузумидлар билан унга уйландим. Тўйни ресторонда ўтказдик. Лекин минг афсуски, у бокира қиз эмас экан, инфратини йўқотган экан.

Ўзим-ўзим билан бўлиб қолдим ва ориятим кучлини килиб њеч кимга айтмай, њаш юравердик. Хуллас, 1995 йилгача келишомлай, бир иложада яшадик. У бир ой уйда бўлса, "ўйимизга бориб келай", деб иккى ой йўқолиб кетарди. Лекин уйда бўлmas эди. Ота-онаси, сингилларни жуда яхши одамлар эди. У жуда ўзбошимча, њеч ким унга ортича гапи-ролмас эди. Эркарок экан, оиласда катта қиз эди. Мана шу эркароклиги оиласинг бузилишига олиб келди.

1995 йилда кизамиз туғилди. "Бола билан овуниб, яхши јашаб кетасизлар", дейишиди уйдагилар. Лекин ундан бўлмади. Хуллас, 1995 йил охилярда ажралишга қарор килдим ва судга ариза бериб ажралдим. Кизчани менга ташлаб кетди. Уни ёмон йулларга кириб кетганини ўзитиди ва бир неча марта кўчаларда бунинг гувоҳи ҳам бўлдим. Лекин мен ота-онам топган кизга уйланмай хото қўлганини жуда кеч тушундим. Мен уни севардим. У эса севгини тушунмасди, билмасди, ўткини ҳаваслар билан яшарди.

1998 йилда боласизлик туфайли ажралишган, 24 ёшли бир жувонга уйландим. Унга ишондим ва кизимни ойимдан олиб унга бердим. Лекин мен ишлайман, шифокор сифатидаги навбатчилик парга туришмага тўғри келарди. Ҳар куни уйда бўлолмайман. Шу туфайли у аёл қизимни уришар, ўзини ёлғиз колдириб ёзниши устидан кулфаб кўшиларнига чиқиб кетар экан. Ён кўшнимиз (биз

домда турамиз) "Дўхтир кизингиз қаттиқ йиглаётганини ўзитидим", - деб қолди. Кейин мен кизимни ўзидан сўрадим. У ҳамма гапни айтib берди. Кизимни ўша кундан бошлади оимга олиб бориб бердим. Ойим: "Ўгай ўтайлигини барнир килиди, ўзим катта киламан", - дедилар. Хозир кизим 2-синфа ўқимоқда. Ҳамманинг ҳаваси келадиган ақлли, одобли киз бўлган. Ҳамма гап тарбияга боғлиқ экан.

У аёл билан боласиз јашай бошладик. Лекин мен йўғимда кўчадаги ёмон аёлларга кўшиладиган одат чиқарибди. Унга: "Сенга нима етишмапти ўзи, айт", - дедим. У эса ўз билганидан колмади. Мен жуда ориятли эркакман. Унинг бу ишларидан ўзимни кўярга жой тополмай колдим. У билан бир йилла яшаб, мени тушунмагани сабабли ажралишга маҳбур бўлдик.

Мен ўйлайман — наҳотки, баъзи бир аёллар шунчалик тубанлика тушиб кетмоқдалар. Улар "бир-икки кунлик мамишатни", деб охиратни нега ўйла-маятилар. Наҳотки, кўча-кўйда ҳаёт шунчалик ялтироқ-ярқирок бўлса, наҳотки ўз эркаларини баҳти қилиш шунчалик кийин улар учун. Ҳурматли аёллар, бир бошларинги қотириб ўйлаб кўринглар, бу ҳаётий ҳақиқат-ку.

Энди, мақсадга ўтсам... Азиз юртдошларим, мен ўз баҳтиимни "Оила ва жамият" орқали топмоқчиман. Бу бора-да ёрдамнинг азамайсизлар, деган умидаман. Чунки, газетада аёлларни ҳақиқий турсумш кураман, бўллаҳак эримни баҳти қилиман, вафдорман, дёй ёзган дил изхорларини ўқиб қоламан. Агар ҳақиқий меҳрибон, вафдор бир эркани баҳти қилаоламан, ўша билан бир умрга јашаб кета оламан деган 35 ўшгач, ўқимишила пазандада аёл бўлса марҳамат, мен танишишга тайёрман. Ёшим 38 да.

Манзилим — таҳририятда.

АНВАРБЕК

Сирдарё вилояти

БИЛМАЙИН БОСДИМ ТИКОННИ...

Ёш им 18 да. Исимим Наргиза. Оиласда ўзини овутиш учун рўзгор изларни билан банд бўлди. Аммо кўнглига чирок ёкса ёришмайди. Бир хаёли қизикда, у шу кунларда фарзанд кўриши кепар. Кутганидек, тушга якин Москвадан кўнгирок бўлди. Кўёвингиз бозовта то-вушидан у ўзини ўйкотиб кўяёди. «Фарзанд кўрдик, ўғил. Умиднинг саломатлиги ўзини яхши. Лекин тушунмайман, њеч тушунмайман, бола коп-кора ҳабаш, ўзитаяпсизми, ҳабаш. Илтимос, имкон бўлса тезда этиб келинг...» Кўёви њеч қандай жавоб кутмай телефон гўшагини кўйди. Аёл қарахтак вақт тикотганини эслай олмасди. Тирик мурдага айланган эди гўё.

У шитоб кетаётган поезд ойналаридан узок-узокларга тикилиб, ўтган умрани сархисоб қилди. У хиёнат даргохига бир бора қадам босди. Бирор унинг заҳарли оғуси њаётига, ҳадик тўла тирик қалбига бир умр нишини санчиб ўтди. Энди бу ниш гуноҳсиз кизига ҳам чанг солапяти. У њозир турсумш ўртоғи назаридан бевафоълигига хўзат даргохига турибди. Вујудида ҳабаш қони борлигидан бехабар, бошига бундан савдолар кеардан келганлигини тушуна олмай, тухмат балосида колган кизининг ахволи қандай экан, ќозир.

У шошилаётган, йигирма тўрт йил мукаддам оиласига қилган хиёнатини, ёнг якинларидан-да сир тутиб қилган гуноҳини бўйнига олиш учун, жигарбандини тухмат балосидан асраш учун шошилаётган. Зеро, хиёнатининг азоби бир умрликдир. Сизлардан маслаҳатига ўша заҳоти рад жавобини маслаҳатига ўша заҳоти рад жавобини

мусимдан устун бўлиб қолди түё. Жониз кўғирчоқа айланиб қолдим. Шу сабабли сигарета чека бошладим. Бир яқин дугонам кўриб қолиб, мени роса уриши. "Ҳаёт ҳали олдинда, сен яшашинг керак", - деди. Шундагина менинг кўзим очилди.

Илк бора муз қалбим эриди. Кўзларидан тириқраб ёш оқди. Шундагина мен хато қилаётганини, иродад бўш эканини тан олдим. Оз бўлса ҳам илгариги хўётимга қайдим. Мана мени азобига солган 2001 йил ўз ўтди. Якинда, январ ойидаги ўша дўстим А. ни кўриб қолдим. У билан 7 ой кўришмаган экан. А. мени у билан танишириб кўйди. Бекзод менга жуда ёқди. У менга телефон ракамини берди. Биз телефон орқали гаплашиб юрдик. Бекзод ишларди эди, шу сабабли биз бир ойда бир маротаба утрашар эдик. Айрилик мени кийнади, аммо унинг севгиси мени овтарида.

Лекин афсус, севгим ширин ёлғон бўлиб чиқди. Кейинчалик билдилик, у мен билан танишмасдан олдин бир дугонамга севги изхор қилган ва изхори ради этилгач қасддан мени танлаган экан. Ахир, нима учун? Бирорга қасд қилиман, деб одам бирорни алдаса. Менинг ўз қалбими, илк севгими оёқ ости қилиди. Шундан кейин ман њеч кимга ишонмайдиган, бефарқ қиз бўлиб қолдим. Йигитлар кўзимига балодай кўриниб қолди. Балки бу сўзларим мард, йигитларига оғир ботар, аммо уларга бу сўзларим тегиши эмас. Ҳаётим мазмунисиз эди. На еганим, на инчанинг татир эди. Шунда бир дугонам: "Сигарета овутади", - деди. Мен унун қалбим изтироби ор-но

Севгим бўлдику армон,
Дардимга йўқди дармон.
Не бўлса ҳам дўстларим,
Уни севаман ҳамон.
Ҳато қилиб бир бора,
Юрагим бўлди пора.
Айтинг дўстлар эни кили,
Ҳатойимга йўқ чора.

Сизлардан маслаҳатли ёрдам сўраб мүшфиқа синглинигиз.

НАРГИЗА

Тошкент шахри

Зулфия ЮНОСОВА

